

BROESSA, DE OUDE SULTANSSTAD

sarcophagen weerkaatsen in het vroolijke licht. Het koepelgewelf vangt onze stemmen op en vermenigvuldigt het geluid. Het is alles een bruiloft van leven en kleuren. „Soms ga ik hier zelf alleen binnen, om weer eens te zien, hoe de zon over de bonte tegels van de mihrab speelt”, vertelt mij de wachter, en ik kan mij daarin verplaatsen. Ik heb nog nooit zulk een blijde vitaliteit gevoeld in een door menschenhanden gemaakt gebouw — en dat een rustplaats der dooden! Ertegenover ligt de Groene Moskee. Dààr alles fijne distinctie in de harmonische verhouding van tinten; hièr heerscht een frissche vroolijkheid, met de levenskracht van een zomerdag in het Zeeuwsche land.

De indrukwekkendste sultan-begraafplaats — niet alleen van Broessa, maar van het geheele Ottomaansche rijk — is die naast de Moskee van Murad II, den laatsten sultan vóór de inneming van Constantinopel, en dus ook de laatste, die in Broessa is begraven. In de als een tuin beplante hof staan elf türbe's, sober in baksteen opgetrokken, zonder regemaat gegroepeerd, temidden der schaduwrijke oude platanen (blz. 208 en 209). De buitenwereld valt hier weg; men ziet haar niet en hoort haar niet. Wij worden opgeheven in de liefelijke atmosfeer van dezen vredehof, waar een vogeltje zingt, waar de bloemen bloeien, en de fontein in een helder kabbelen van water overvloedt.

1. Die soudaen had een dochterkyn,
Sy was vroech op ghestanden
Al om te plucken bloemekens
In haeres vaders waranden.

2. Sy sach die schoone bloemen aen,
Sy dachte in haren sinnen:
„Wie mach die maecker der bloemen syn,
Die soudic geerne kinnen”.

En zal ik nu de lange reeks nagaan van wie hier begraven liggen, sultansbroeders en sultanszonen, Musa, Mahmut, Mustapha of Cem? Of zal ik alleen de türbe's van binnen stuk voor stuk beschrijven? Het zou eentonig worden. De benedenhelft der wanden is wederom versierd in bonte faïence, juist zoo als bij de Groene Türbe, maar zij zijn kalmer, blijven bij deze verre achter in kleurenrijkdom. Bij sommige stijgen muurschilderingen tegen het wit der koepelgewelven omhoog; gestyleerde bloemmotieven, soms als een vaas, waaruit ranke bloemstelen rijzen.

Maar het treffendst, en ook het meest in harmonie met zijn tuin, is de Türbe van Murad